

De vennootschap, de boedel of de gezamenlijke schuldeisers?

HERO 2023 / B-048

23 oktober 2023

Blog

Wanneer een curator een *Peeters/Gatzen*-vordering instelt, doet hij dat namens de gezamenlijke schuldeisers (conform [HR 14 januari 1983](#)). Hij vordert de door de gezamenlijke schuldeisers geleden schade en de opbrengst vloeit vervolgens in de boedel. Kan echter ook sprake zijn van een *Peeters/Gatzen*-vordering wanneer de curator de door de failliete vennootschap geleden schade vordert? Deze vraag stond centraal in het arrest van de Hoge Raad van 23 juni 2023. De Hoge Raad oordeelde in dit arrest dat de curator van het failliete drukpersenconcern Drent Goebel (met als hoofd van het concern Drent Holding B.V.) de bestuurders met succes aansprakelijk heeft gesteld via een *Peeters/Gatzen*-vordering. Maar had de curator dit ook beoogd? Hij had dit naar mijn mening niet gevorderd.

Feiten

Vlak voor het faillissement van het Drent-concern draagt Drent Holding B.V. aan haar toebehorende patenten over aan de grootste concurrent; het Duitse Müller Martini Druckmaschinen GmbH. De betaling vindt plaats op de bankrekening van Drent Holding B.V. bij haar huisbankier, KBC Bank, die het bedrag vervolgens direct verrekent met haar vordering op het Drent-concern. Kort daarna besluiten de aandeelhouders van het Drent-concern het eigen faillissement aan te vragen. Een belangrijke reden daarvoor is onder andere dat KBC Bank haar kredietfaciliteit met onmiddellijke ingang heeft ingetrokken, waardoor voortzetting van de onderneming niet meer mogelijk zal zijn. De curator verwijt de bestuurders onbehoorlijk bestuur – onder andere vanwege de verkoop van de patenten – en start een bestuurdersaansprakelijkheidsprocedure.

Procesverloop

In eerste aanleg vordert de curator van Drent Holding B.V. een verklaring voor recht dat de bestuurders aansprakelijk zijn op grond van (primair) art. 2:248 BW, (subsidiair) art. 2:9 BW en (meer subsidiair) art. 6:162 BW en dat zij hoofdelijk worden veroordeeld tot betaling van de door Drent Holding B.V. als gevolg daarvan geleden en nog te lijden schade. Nadat alle vorderingen van de curator in eerste aanleg worden afgewezen, gaat de curator in hoger beroep bij het [hof Arnhem-Leeuwarden](#). In tweede aanleg vordert de curator (subsidiair) een verklaring voor recht dat de bestuurders te kort zijn geschoten in de behoorlijke vervulling van de hen opgedragen taak als bedoeld in art. 2:9 BW "en/of toerekenbaar onrechtmatig hebben gehandeld als bedoeld in artikel 6:162 BW, en [de bestuurders] hoofdelijk, in die zin dat als de een betaalt de ander zal zijn bevrijd, te veroordelen tot betaling van alle door Drent Holding B.V. als gevolg daarvan geleden en te lijden schade nader op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet (...)."

Het hof wijst de subsidiaire vordering toe, in die zin dat het oordeelt dat de bestuurders bij de voornoemde verkoop van de patenten onrechtmatig hebben gehandeld *tegenover de gezamenlijke*

schuldeisers van Drent Holding B.V. en dat zij op grond daarvan aansprakelijk zijn voor de schade die deze daardoor hebben geleden. De verkoop van de patenten leidde volgens het hof de facto tot een selectieve betaling aan de bank in het zicht van faillissement. De bedoeling zou zijn geweest dat de huisbank haar verliezen kon beperken en daartegenover bereid zou zijn een doorstart mogelijk te maken. Daarmee hebben de bestuurders volgens het hof hun eigen belangen gediend *ten koste van de gezamenlijke schuldeisers*. Deze benadeling van de gezamenlijke crediteuren is naar het oordeel van het hof dermate onzorgvuldig dat de bestuurders daarvan een ernstig verwijt kan worden gemaakt en persoonlijk aansprakelijk kunnen worden gehouden. Het hof leest in de vorderingen van de curator, voor zover deze zijn gebaseerd op art. 6:162 BW, dus dat deze zijn ingesteld namens de gezamenlijke schuldeisers: de zogenoemde *Peeters/Gatzen*-vordering.

In cassatie betoogt het middel van de bestuurders dat het hof ten onrechte een *Peeters/Gatzen*-vordering heeft toegewezen terwijl dit door de curator niet was gevorderd (zie de geciteerde passage hiervoor waarin de schade van Drent Holding B.V. wordt gevorderd). Volgens het middel is het hof buiten de grenzen van de rechtsstrijd getreden. P-G Drijber concludeert dat dit middel slaagt, maar de Hoge Raad sluit zich aan bij het oordeel van het hof. De Hoge Raad oordeelt dat hoewel de vordering van de curator is geformuleerd als een vordering ten behoeve van Drent Holding B.V. en betrekking heeft op de schade van Drent Holding B.V., de uitleg die het hof aan de vordering heeft gegeven niet onbegrijpelijk is. De bestuurders hebben meegewerkt aan een selectieve betaling aan de bank ten koste van de andere schuldeisers van Drent Holding B.V. Het hof heeft volgens de Hoge Raad klaarblijkelijk onderkend dat de curator met zijn vordering wilde bereiken dat de boedel van Drent Holding B.V. in omvang zou worden hersteld, zodat de middelen op rechtmatige wijze over de schuldeisers konden worden verdeeld. Daaraan staat volgens de Hoge Raad niet in de weg dat de curator de vordering steeds heeft geformuleerd als een vordering ten behoeve van Drent Holding B.V. en tot vergoeding van door Drent Holding B.V. geleden schade. De curator had onmiskenbaar de bedoeling om het gezamenlijke crediteursbelang bij de boedel van Drent Holding B.V. op de hiervoor bedoelde wijze te behartigen. Dit moet volgens de Hoge Raad duidelijk zijn geweest voor de bestuurders. De Hoge Raad verwerpt het beroep en de curator ziet zijn vordering op grond van art. 6:162 BW slagen.

Schade van de boedel of van de gezamenlijke schuldeisers?

Het arrest roept de vraag op of de rechter niet inderdaad buiten de rechtsstrijd is getreden – zoals het middel stelt. De rechter kan geen vordering toewijzen die niet in het petitum staat, ook niet als in het lichaam van de dagvaarding of in een andere fase van het geding de vordering als zodanig wel ter sprake komt. Zie Asser Procesrecht/Van Schaick 2 2022/62 en ook [HR 30 oktober 2015](#). Wát in het petitum staat, dient te worden uitgelegd in samenhang met de grieven, de gedingstukken, het partijdebat en hoe de wederpartij deze vorderingen redelijkerwijs heeft moeten opvatten, zie [randnummer 4.13](#). Kan het petitum in de onderhavige zaak zo worden uitgelegd dat de curator vergoeding van de 'door de gezamenlijke schuldeisers geleden en te lijden schade' heeft gevorderd? Gevorderd wordt immers de "door Drent Holding B.V." geleden en te lijden schade. De Hoge Raad leest in deze vordering eerst dat de curator wilde bereiken dat "de boedel van Drent Holding in omvang zou worden hersteld" en vervolgens dat de curator onmiskenbaar de bedoeling had om "het gezamenlijke crediteursbelang bij de boedel van Drent Holding" te behartigen. Zie evt. *NJB* 2023/1709, rov. 3.3 over [HR 23 juni 2023](#).

Mijns inziens komt de Hoge Raad de curator hier te veel tegemoet. De *Peeters/Gatzen*-vordering wordt ingesteld namens de gezamenlijke schuldeisers, voor de door hen geleden schade, en de opbrengst daarvan komt aan de boedel toe. De *Peeters/Gatzen*-vordering ziet daarmee op externe

aansprakelijkheid van de bestuurders. Alleen al daaruit kan worden geconcludeerd dat voor een succesvolle Peeters/Gatzen-vordering de gevorderde schade niet *door de boedel* moet zijn geleden, maar *door de gezamenlijke schuldeisers*. Wanneer schade wordt gevorderd die door Drent Holding B.V. is geleden, kan daarin mijns inziens niet worden gelezen dat externe aansprakelijkheid is bedoeld. Wellicht komt de Hoge Raad de curator hier tegemoet, omdat alle betrokken partijen moeten hebben aangevoeld dat de (de facto) selectieve betaling aan de bank een benadeling van de gezamenlijke schuldeisers teweeg heeft gebracht en deze mogelijk niet meer kon worden aangevochten via art. 54 Fw?

Keywords

Bestuurdersaansprakelijkheid
Gezamenlijke schuldeisers
Peeters/Gatzen-vordering

Auteur(s)

Steeff van den Boogert

is advocaat Herstructurering & Insolventie bij [Van Benthem & Keulen](#)

[LinkedIn](#)